

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

RKBS De Balein

Plaats : De Rijk
BRIN nummer : 05DH|C1
Onderzoeksnummer : 285374
Datum onderzoek : 6 oktober 2015
Datum vaststelling : 24 november 2015

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	6
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	9
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	10
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	11
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	15

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

RKBS De Balein heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- De school is begin dit schooljaar gestart als De Balein, nadat een fusietraject succesvol is afgerond. Het is het team gelukt om methoden, werkwijzen en ook de cultuur op elkaar af te stemmen.
- De school haalt voldoende eindresultaten.
- Een uitdaging voor de toekomst is het formuleren van een duidelijke en gezamenlijk gedragen visie, die rekening houdt met de mogelijkheden van de leerlingenpopulatie en de vaardigheden die zij in de toekomst nodig zal hebben.
- Het analyseren van de toetsgegevens en het gebruik van deze analyses voor het onderwijs aan de leraren is onvoldoende. Door het opbrengstgericht leren te versterken, kunnen de leraren nog beter aansluiten op wat de leerlingen nodig hebben.
- De leraren geven duidelijk uitleg en hebben hun klassenorganisatie op orde. Er heerst rust en orde in de school. De lessen zijn overwegend leraargestuurd; de leerlingen krijgen slechts beperkt verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces.
- Er is sprake van een veilig en prettig schoolklimaat. De school besteedt aandacht aan sociale vaardigheden van leerlingen en dat is terug te zien in de positieve manier waarop leerlingen en leraren met elkaar omgaan.
- De kwaliteitszorg is op orde, maar kan verder worden versterkt. Er is een breed draagvlak bij de leraren om bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering.

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de tien onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij deze standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Resultaten			•		

De eindopbrengsten van De Balein zijn voldoende en stabiel. In 2015, 2014 en 2013 lagen de resultaten op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Het perspectief op voldoende eindresultaten in 2016 is gunstig, gezien de toetsgegevens van de huidige groep 8 (vorig schooljaar). De toetsgegevens hebben betrekking op de kernvakken Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. De school kan nog niet laten zien dat de leerlingen ook vaardigheden in meer brede zin hebben ontwikkeld (uitgezonderd de sociale competenties).

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.1	Aanbod			•	
2.2	Zicht op ontwikkeling		•		
2.3	Didactisch handelen			•	
2.4	Ondersteuning			•	

De school biedt de leerlingen een breed aanbod en de leraren gebruiken eigentijdse methoden voor de kernvakken. Voor de creatieve vakken biedt de school weliswaar verschillende activiteiten aan, maar is het echter nog onduidelijk welke doelen de school nastreeft.

De leraren houden zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen met behulp van toetsen en observaties. Op basis van de toetsresultaten maken de leraren een indeling in drie groepen. Middels deze indeling en de mogelijkheden die de methoden bieden, trachten de leraren het onderwijs af te stemmen op de behoeften van de leerlingen. De toetsgegevens zijn echter niet altijd scherp genoeg geanalyseerd, waardoor de doelen te algemeen zijn. Dit geldt zowel voor de differentiatie van het onderwijs in de drie subgroepen als voor de aanpak voor zorgleerlingen. Hierdoor zijn de groepsplannen te weinig sturend voor het handelen van de leraren en is de uitvoering van de zorg niet specifiek genoeg gericht op de oorzaken van de tegenvallende prestaties. Voor leerlingen die extra ondersteuning (vanuit het samenwerkingsverband) nodig hebben of onderwijs volgen middels een eigen leerlijn, heeft de school ontwikkelperspectieven opgesteld.

De leraren leggen over het algemeen goed uit en door het bieden van structuur en voorspelbaar leraargedrag is de taakgerichtheid van de leerlingen voldoende. De lessen zijn overwegend leraargestuurd. Hoewel er verschillen zijn tussen de leraren, valt op dat de interactie tijdens de instructie vooral plaatsvindt tussen de leraar en enkele individuele leerlingen. Door het bieden van een interactieve en uitdagende instructie zal de betrokkenheid van de leerlingen verder toenemen. Leerlingen die meer aankunnen, worden ook meer uitgedaagd door het bieden van extra verwerkingsstof. Een volgende stap is nu ook het formuleren van doelen op een hoger niveau.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat			•	
3.2	Veiligheid				•

Er is sprake van een prettig, veilig en sociaal ondersteunend pedagogisch klimaat. De leraren betrekken de leerlingen echter nog slechts in geringe mate bij hun eigen leerproces en de school(omgeving). Uit de gesprekken blijkt dat de ouders en leerlingen erg positief zijn over de veiligheid op school. Er is gerichte aandacht voor de sociale competenties en de leerlingen, leraren en ouders gaan op respectvolle wijze met elkaar om. Eventueel pestgedrag wordt direct aangepakt. De school heeft een samenhangend veiligheidsbeleid en men gaat regelmatig na hoe het staat met de veiligheidsbeleving van de leerlingen en de leraren. De inspectie beoordeelt standaard 3.2 als goed.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur			•	
4.3	Verantwoording en dialoog			•	

De afgelopen jaren heeft het team toegewerkt naar de fusie, begin dit schooljaar. Er is gericht gewerkt aan het afstemmen van allerlei onderwijskundige zaken en aan de professionele cultuur, onder aansturing van de directeur en de intern begeleider en met ondersteuning vanuit het bestuursbureau. Momenteel is de school vooral bezig met het borgen van de gemaakte afspraken en met het onderdeel 'techniek en wetenschap'. De doelen waaraan de school werkt zijn echter globaal uitgewerkt, waardoor het lastig zal zijn om te beoordelen of doelen al dan niet gemaakt zijn en welke stap de school heeft gemaakt in het verbeterproces. Alle leraren zijn sterk betrokken bij de ontwikkeling van de school.

De school kent echter nog geen structuur waarbij specialisten een bijdrage leveren aan de totale schoolontwikkeling op basis van een gezamenlijke visie. De ouders zijn tevreden over de wijze waarop zij worden geïnformeerd over het fusietraject, het onderwijs op school en over de ontwikkeling van hun zoon/ dochter. Wel merkt de inspectie op dat de informatie over de resultaten van de school slechts summier is opgenomen in de verschillende documenten.

2.2 Oordelen over naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op RKBS De Balein.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

In het rapport van de inspecteur, naar aanleiding van het bezoek aan de Balein, wordt de stand van zaken op deze school besproken. Het team was zeer blij met de opmerking van de inspectie dat ondanks de fusie, de veiligheid van de leerlingen en de onderwijskwaliteit geborgd zijn gebleven. Veel onderwerpen zijn herkenbaar, het team ziet hierin mogelijkheden tot verdere ontwikkeling. De potentie is zeker aanwezig, aldus de inspectie.

In de planperiode van het schoolplan 2015-2019 zullen in ieder geval de volgende aspecten onderdeel zijn bij de schoolontwikkeling:

- Het verder ontwikkelen van de professionele cultuur.
- Het inzichtelijk maken van de cyclus van planmatig werken: doelen stellen, evalueren, conclusies trekken enz. Hierbij wordt ook het analyseren van de toets- en observatiegegevens verder uitgediept.
- Het op schoolniveau (blijven) focussen op resultaatdoelen voor de kernvakken en het brede aanbod, passend bij de leerlingenpopulatie.
- Het beter zichtbaar maken van de extra begeleiding van zorgleerlingen en (meer) begaafde leerlingen.
- De interactie van de leerkrachten meer richten op het activeren van de leerlingen o.a. door gebruik te maken van coöperatieve werkvormen.

Het inspectierapport heeft team en directie extra gemotiveerd om bovenstaande aandachtspunten uit te werken. Op deze manier kan het team het onderwijs verder versterken.

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingskader. Zo ook RKBS De Balein.

Op 6 oktober 2015 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties heeft de inspectie samen met de directeur van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag heeft de inspectie een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en enkele leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken, zie bijlage 2 en de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

STANDAARD 1.1: COGNITIEVE EINDRESULTATEN

De leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De leerlingen behalen eindresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde (minimum)norm. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en de maatschappelijke verwachtingen. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden. Daarbij beperkt de school zich niet tot Nederlandse taal en rekenen.

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.1: AANBOD

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzes in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

STANDAARD 2.2: ZICHT OP ONTWIKKELING

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt ten opzichte van henzelf en van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren gaat de school na waar de

ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGEBIED 4: KWALITEITZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke

managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

STANDAARD 4.3: VERANTWOORDING EN DIALOOG

De school legt toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog met haar omgeving.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Ze vraagt van deze belanghebbenden een actieve bijdrage in het realiseren van haar ambities en doelen en spreekt hen daarop aan. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en verwerkt deze. De school verantwoordt zich over de resultaten op een voor de belanghebbenden toegankelijke en heldere wijze.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren. In het schooljaar 2014-2015 doet de inspectie met pilots ervaring op met het vernieuwde toezicht. De onderwijsinspectie nodigt u met nadruk uit uw mening, ervaringen en inzichten rond de vernieuwing met ons te blijven delen.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek. Zo hebben we het afgelopen jaar in iedere sector raadplegingen georganiseerd over de hoofdlijnen van onze nieuwe koers en daar veel feedback op gekregen.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende'

of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.

- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.
- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.
- **Medio 2015 eerste evaluaties** - We benutten 2015 om in pilots zaken uit te testen, om zicht te krijgen op eerste effecten van onze vernieuwingen, om zaken bij te stellen, en uiteindelijk ook om te zien waar we het mis hadden. Rond de zomer van 2015 evalueren we de eerste uitkomsten van de pilots en gesprekken en bepalen dan het verdere traject.